

T.C.

DANIŞTAY

İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2024/2003

Karar No : 2025/1971

TEMYİZ EDEN (DAVALI) : Tarım ve Orman Bakanlığı
UETS Kodu: 35756-96579-88181 (E-Tebliğat)

VEKİLİ : Av. Eser Dost Badem

KARŞI TARAF (DAVACI) : Tohum Sanayicileri ve Üreticileri Alt Birliği

VEKİLİ : Av. Bilge Bozkurt
UETS Kodu: 16419-14860-35741(E-Tebliğat)

İSTEMİN KONUSU : Danıştay Onuncu Dairesinin 13/05/2024 tarih ve E:2020/5464, K:2024/1895 sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Tarım ve Orman Bakanlığınca yayımlanan İl Müdürlükleri Döner Sermaye İşletmeleri 2020 Yılı Birim Fiyat Listesi, Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı Merkez Döner Sermaye İşletmesi 2020 Yılı Birim Fiyat Listesi, 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait İslahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun Gereğince İslahçı Hakkı Verilmesine İlişkin Fiyat Listesi, 5553 sayılı Tohumculuk Yasası Kapsamında Çeşitli Tescil Denemesine Alınan Çeşit Adayları İçin 2020 Yılında Uygulanacak Deneme ve Diğer Ücretler Tarifesi ve Zirai Karantina ve Zirai Mücadele Müdürlükleri Döner Sermaye İşletmeleri 2020 Yılı Birim Fiyat Listesi'nde yer alan bazı birim fiyatların yeniden değerlendirme oranını aşacak şekilde belirlenmesi üzerine söz konusu birim fiyatların yeniden değerlendirme oranını aşan kısımlarının iptali istenilmiştir.

Daire kararının özeti: Danıştay Onuncu Dairesinin 13/05/2024 tarih ve E:2020/5464, K:2024/1895 sayılı kararıyla;

Davacı tarafından dava dilekçesine eklenen listede Tohum Sertifikasyon Test Müdürlükleri Döner Sermaye İşletmeleri 2020 Yılı Birim Fiyat Listesi'nde yer alan Tohumluk Tarla ve Depo Kontrol, Laboratuvar Analiz ve Test Ücretleri kısmına da yer verilmişse de, dava dilekçesi içeriğinde anılan kısma ilişkin hukuka aykırılık iddialarına yer verilmediği gibi dilekçenin "Sonuç ve İstem" kısmında da iptal istemine yer verilmediği görüldüğünden, Tohumluk Tarla ve Depo Kontrol, Laboratuvar Analiz ve Test Ücretleri'ne ilişkin listenin sehven dava dilekçesine eklendiği sonucuna varılarak, bu kısım bakımından inceleme yapılmadığı belirtildikten sonra,

Ayrıca, dava dilekçesine eklenen listede yer alan, ancak artış oranı, yeniden değerlendirme oranını aşmayan birim fiyatların da istemde belirtilen "yeniden değerlendirme oranını aşan kısımların" iptaline yönelik iradeyle uyuşmadığı ve bu bağlamda sehven eklendiği sonucuna varılarak, bu kısım bakımından da inceleme yapılmadığı açıklanarak esas incelemesine geçilmiş,

5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 35. maddesine; 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 298. maddesinin (B) fıkrasına, 31/01/2015 tarih ve 29253 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Uygulama Yönetmeliği'nin 8. maddesine; 04/08/1984 tarih ve 18479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Döner Sermayeli Kuruluşlar İhale Yönetmeliği'nin 63. maddesine yer verildikten sonra 23/12/2019 tarih ve 30987 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 512 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile 2020 yılındaki bedel artışlarında esas alınması gereken "yeniden değerlendirme oranı"nın 2019 yılı için %22,58 (yirmi iki virgül elli sekiz) olarak tespit edildiği belirtilmiş,

Döner sermaye işletmelerince üretilen mal ve hizmetlerin, maliyet bedelinin altında olmamak kaydıyla tespit edilecek bedelle ticari usullere göre satılmasının gerektiği; üretilen mal ve hizmetin niteliğinde veya maliyetinde bir değişiklik olmaması durumunda bedelinin yeniden değerlendirme oranı üzerinden hesaplanarak güncellenmesi, niteliğinde veya maliyetinde bir değişiklik olması durumunda ise, maliyet hesaplaması yapılmak suretiyle bedelinin somut verilerle ortaya konularak tespit edilmesi gerektiği,

Somut olayda, dava konusu edilen ve temyize konu karar ekinde liste halinde yer verilen birim fiyatların, davalı Tarım ve Orman Bakanlığının merkez ve taşra birimlerinde kurulan döner sermaye işletmelerince üretilen, yüzlerce kalemden oluşan mal ve hizmetlere ilişkin olduğu ve davalı idarenin, bu mal ve hizmetlerin satış bedelinin belirlenmesinde yetkisinin bulunduğu anlaşıldığı, idarece her ne kadar yeniden değerlendirme oranında artış yapma zorunluluğu olmasa da, satış bedelinin bu oranı aşacak şekilde belirlenebilmesi için, maliyet hesaplaması yapılarak bunun somut verilerle ortaya konulması gerektiği.

Dava konusu düzenlemelerdeki artış oranları incelendiğinde; her kalem bazında genel itibarıyla %25-%30 aralığında artış yapıldığı, %57,89, %70,45, %100, %106,35, %257,14, %365,12, %508,57 gibi oranlarda yapılan birkaç artışın da mevcut olduğunun görüldüğü, yapılan hesaplamada artış ortalamasının (dava konusu edilen kalemlerdeki toplam artış oranı/kalem sayısı) %31,98 olduğu tespit edildiği,

Dairelerinin, 18/02/2021 tarih ve E:2020/5464 sayılı ara kararı ile dava konusu edilen ve yeniden değerlendirme oranı üzerinde yapılan birim fiyat belirlemelerinin hangi kriter ve düzenlemeler esas alınarak yapıldığı davalı idareye sorularak konuya ilişkin bilgi ve belgelerin birer örneği istenildiği ancak idarece, anılan artışlara ilişkin her kalem bazında ayrı ayrı nitelik değişikliği veya maliyet artışına ilişkin herhangi bir açıklamanın yapılamadığı ve hukuken denetlenebilir, somut bir verinin sunulmadığının anlaşıldığı,

Bu durumda, davalı idarece, hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine aykırı olacak şekilde her kalem için ayrı ayrı hukuken denetlenebilir somut verilerle ortaya konulmadan belirlenen dava konusu fiyat artışlarının, %22,58 olan yeniden değerlendirme oranını aşan kısımlarının hukuka aykırı olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle,

Tarım ve Orman Bakanlığı'nca yayımlanan;

T.C.

DANIŞTAY

İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2024/2003

Karar No : 2025/1971

I) İl Müdürlükleri Döner Sermaye İşletmeleri 2020 Yılı Birim Fiyat Listesi'nin,
II) Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı Merkez Döner Sermaye İşletmesi 2020 Yılı Birim Fiyat Listesi'nin,

III) Zirai Karantina ve Zirai Mücadele Müdürlükleri Döner Sermaye İşletmeleri 2020 Yılı Birim Fiyat Listesi'nin,

IX) Tohum Sertifikasyon Test Müdürlükleri Döner Sermaye İşletmeleri 2020 Yılı Birim Fiyat Listesi'nde yer alan;

A) 5042 Sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait İslahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun Gereğince İslahçı Hakkı Verilmesine İlişkin Fiyat Listesi'nin,

B) 5553 Sayılı Tohumculuk Yasası Kapsamında Çeşitli Tescil Denemesine Alınan Çeşit Adayları İçin 2020 Yılında Uygulanacak Deneme ve Diğer Ücretler Tarifesi'nin, davacı tarafından iptali istenilen ve temyize konu karar ekinde de liste halinde belirtilen tohumculuğa ilişkin kısımlarında yer alan birim fiyatların, yeniden değerlendirme oranını (%22,58) aşan kısımlarının iptaline karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Davalı idare tarafından, döner sermaye ücretleri ile ilgili Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğünün iş ve işlemlerini kapsayan konuların, 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait İslahçı Haklarının Korunması Kanununa ilişkin iş ve işlemlerin, 8553 sayılı Tohumculuk Kanunu kapsamındaki iş ve işlemler ile Tohum Sertifikasyon Test Müdürlüklerinin yaptığı iş ve işlemlerden oluştuğu; bu kapsamda yapılan iş ve işlemlerin her yıl maliyetler güncellenerek yenilendiği ve her yıl maliyet artışının söz konusu olduğu; döner sermaye adı altında karşı taraftan alınan ücret miktarlarının maliyetlerle uygunluk içinde belirlendiği; dava konusu işlemin usul ve yasalara uygun olduğu ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Davacı tarafından, savunma verilmemiştir.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ GÜL BANU DOĞAN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin reddi ile Daire kararının onanması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra dosya tekemmül ettiğinden davalı idarenin yürütmenin durdurulması istemi hakkında ayrıca bir karar verilmeksizin gereği görüldü:

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Danıştay dava dairelerinin nihai kararlarının temyizen incelenerek bozulması, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde yer alan;

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2024/2003
Karar No : 2025/1971

"a) Görev ve yetki dışında bir işe bakılmış olması,
b) Hukuka aykırı karar verilmesi,
c)Usul hükümlerinin uygulanmasında kararı etkileyebilecek nitelikte hata veya eksikliklerin bulunması" sebeplerinden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

Temyizen incelenen karar usul ve hukuka uygun olup, temyiz dilekçesinde ileri sürülen iddialar kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. Davalı idarenin temyiz isteminin reddine,
- 2.Dava konusu düzenlemelerin yukarıda özetlenen gerekçeyle iptaline ilişkin Danıştay Onuncu Dairesinin temyize konu 13/05/2024 tarih ve E:2020/5464, K:2024/1895 sayılı kararının **ONANMASINA**,
- 3.Kesin olarak, 20/10/2025 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi.

Başkan
Hasan
GÜZELER
(X)

Üye
Ali
KAZAN
(X)

Üye
Bilal
ÇALIŞKAN

Üye
Hasan
ODABAŞI

Üye
Hasan
ÖNAL

Üye
Mürteza
GÜLER

Üye
Bilge
APAYDIN

Üye
Ali
ÜRKER
(X)

Üye
Fatih
TERZİ
(X)

Üye
Ömer
CİVRİ

Üye
Sami
KARATEKİN

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2024/2003
Karar No : 2025/1971

KARŞI OY

X- Temyize konu uyuşmazlık, merkez ve taşra birimlerinde kurulan döner sermaye işletmelerince üretilen mal ve hizmetlerin satış bedelini belirleme konusunda takdir yetkisi bulunan davalı idarenin bu yetkisini kullanırken fahiş bedeller belirleyerek ölçülülük ilkesini ihlal edip etmediğinden kaynaklanmaktadır.

Temyiz edilen kararla ilgili dosyanın incelenmesinden, Dairece 18/02/2021 tarih ve E:2020/5464 sayılı ara kararı ile, dava konusu edilen ve yeniden değerlendirme oranı üzerinde yapılan birim fiyat belirlemelerinin hangi kriter ve düzenlemeler esas alınarak yapıldığının sorulması üzerine cevaben davalı idarece sunulan belge ve bilgiler ile temyiz dilekçesinde, yapılan işin önemi, özelliği, süresi, kaç personel tarafından yapıldığı vb. kriterlerin esas alınması, 5553 ve 5042 sayılı Kanun'lar kapsamında tahsil edilen döner sermaye ücretleri için döviz kuru ile akaryakıt fiyat artışlarının yeniden değerlendirme oranının üzerinde gerçekleşmesi, aynı standartlarda hizmet verilen Avrupa Birliği Bitki Çeşitleri Ofisi(CPVO) güncel ücretleriyle yapılan karşılaştırma, bazı düşük fiyatların rakamsal olarak yuvarlanması ve Bakanlık politikaları doğrultusunda ithalat yerine ihracatın desteklenmesi nedeniyle dava konusu birim fiyatların yeniden değerlendirme oranı üzerinde tespit edildiğinin belirtildiği anlaşılmıştır.

Buna göre, davalı idarece söz konusu ara kararına verilen cevap ve dosya kapsamında yapılan savunmalardan, dava konusu edilen birim fiyatların kalem kalem olmasa da, hangi kriterler ve düzenlemeler esas alınarak ya da hangi durumlarda yeniden değerlendirme oranının üzerinde belirlendiğinin hukuken denetlenebilir somut verilerle ortaya konulduğu, bu verilerin değerlendirilmesinden, Daire tarafından yapılan hesaplama sonucu artış ortalamasının %31,98 olduğu anlaşılan dava konusu birim fiyatlarda %22,58 olan yeniden değerlendirme oranına göre fahiş bir artışın olmadığı, idarenin satış bedelini belirleme konusundaki takdir yetkisini ölçülülük ilkesine aykırı kullanmadığı, dolayısıyla dava konusu fiyatların yeniden değerlendirme oranını aşan kısımlarının da hukuka uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle; davalı idarenin temyiz isteminin kabulü ile Danıştay Onuncu Dairesinin temyize konu 13/05/2024 tarih ve E:2020/5464, K:2024/1895 kararının bozulması gerektiği oyuyla, karara katılmıyoruz.

Başkan
Hasan
GÜZELER

Üye
Ali
KAZAN

Üye
Ali
ÜRKER

Üye
Fatih
TERZİ

